

Jozef Lenárt (1923–2004)

Slovenský politik, původním povoláním chemik. Účastník Slovenského národního povstání, v letech 1963–1968 byl předsedou vlády, v této funkci ho poté nahradil Oldřich Černík. Ač byl původně spjatý s prezidentem Novotným, ze začátku pražského jara se připojil k reformnímu politickému kursu. Patřil k nejpoblárnějším politikům tohoto období, postupně se však začal přiklánět ke konzervativnímu proudu a po okupaci se taktéž podílel na pokusu o vytvoření dělnicko-rolnické vlády. I v období normalizace se poté angažoval v nejvyšších stranických funkcích, mimo jiné se také podílel na znovuzavedení cenzury. Po Sametové revoluci byl za jeho činnosti v roce 1968 obžalován za přípravu vlastizrady, později byl však zproštěn viny.¹

Drahý soudruhu Lenárte,

ačkoliv jste se z počátku pražského jara souznil s reformními myšlenkami, po sovětské invazi jste zjistil, že touto cestou Vás kariérní vzestup nečeká. Dubčekovo vedení státu již nemá budoucnost. Nesouhlasí s ním už ani mnozí členové KSČ v nejvyšších stranických funkcích, podepsání protokolu to vše jen potvrdí. Je tedy na čase změnit názor a postavit se do role zprostředkovatele názorů československé a sovětské strany. Pokud dojde k sesazení kolegy Dubčeka a normalizaci, tak je třeba udělat si dobré jméno u Brežněva a jeho kolegů.

Vnímáte potřebu diskutovat o spojeneckých vojskách. Stejný důraz kladete na srovnání pořádku a klidu ve straně. Nejdůležitější je pro Vás část protokolu věnovaná veřejnoprávním médiím. Jen skrze správný způsob informování lze sjednotit národ a budovat socialismus. Není možné, aby si na základě rozhlasu či televize lidé budovali své různorodé názory. Všeho s mírou.

Moskevský protokol ovlivní Československo zcela nepochybně. Invaze může přinést značný chaos, nenávisť a možná i krveprolití. Proto je třeba situaci neodkladně uklidnit stejně tak jako rozhořčené československé občany. Ačkoliv jste proti invazi, není vhodné vystupovat přímo ostře proti Sovětům. Zkuste alespoň vyjednat podmínky brzkého odchodu sovětských vojsk ze země. Jak toho lze efektivně dosáhnout? Například následovně:

1. Je třeba navázat na vzniklé základy spolupráce, ale zároveň zamezit velké angažovanosti Sovětů v naší vnitrostátní politice. V tom podpořte návrhy kolegy Husáka, který s Vámi sdílí podobné stanovisko v této problematice.
2. V druhé části protokolu jste stejně jako kolegové Džúr a Husák pro prosazení následujícího návrhu: „*Předsednictvo ÚSV KSČ se shoduje s vedením KSSS, že během nedávno proběhlého XIV. sjezdu KSČ zahájeného 22. srpna 1968 došlo k porušení stanov KSČ. Je tedy nasnadě, aby jeho výstupy potvrdil mimořádný sjezd, kterého se zúčastní všichni členové předsednictva i tajemníci.*”
3. Zkrocení médií je vaším velmi důležitým posláním v průběhu jednání. Tyto hodnoty sdělíte se svými Sovětskými kolegy. Stejný názor má i kolega Džúr. Podpořte následující návrh: „*Delegace KSČ zaručuje, že obsah sdělovacích prostředků nebude dále rozdmýchávat napjatou situaci v ČSSR a o vývoji situace bude informovat na základě informací od vedení KSČ.*”
4. Bezpečnostní otázka je z logických důvodů pro SSSR zcela důležitá a bude v ní hodně nekompromisní. Je potřeba je ale vyřadit s rozumem, ne evidentní nespokojeností. To by se mohlo podařit následujícími

návrhy: „Vedení KSČ se shoduje se zúčastněnými zástupci KSSS, že je v zájmu obou stran situaci vyřešit vnitrostátními zásahy. Dlouhodobá vojenská pomoc spřátelených států by mohla vyvolat odpor československých občanů a ještě více ohrozit stabilitu socialistického zřízení,” nebo: „Československá strana bude ihned informovat ozbrojené síly ČSSR o příkazu, aby se vyvarovaly konfliktů a incidentů mezi občany ČSSR a spojeneckými vojsky působícími na československém území.”

5. Politická stabilizace by Vám mohla přinést kariérní růst. Takovou šanci nesmíte prošvihnout! Pojdte do toho s následujícím návrhem: „*Předsednictvo ÚV KSČ a vláda ČSSR prohlašují, že zhodnotí činnost členů vlády a v případě zjištění závažných provinění, především nevhodného zastupování zájmů ČSSR v otázkách vnitřní i zahraniční politiky v rozporu se zásadami KSČ, učiní příslušné závěry.*” To pročistí nesrovnalosti ve straně!
6. Hospodářské propojení se bude odvíjet od naší pozice a toho, jaké požadavky si budeme moci dovolit. Pozměňovací návrhy o hlubší spolupráci jsou v pořádku, pozor ale na nadměrné zasahování do vnitřních struktur.
7. Je nepochybné, že Kriegel nebo Mlynář jsou v kontaktu se Západem. Není k pochopení, jak si mohou dovolit, řešit situaci s OSN. Situaci je třeba bez diskuze řešit vnitrostátně, ne se zásahem nějakých narušitelů ze Západu! Kolega Dzur i Husák s Vámi budou souhlasit, podpořte jejich návrhy.
8. Bude lepší, když si některé závěry necháme pro sebe, on si s těmi informacemi taky nemusí lid úplně správně poradit a další rozruch si nemůžeme dovolit. Proto je třeba podpořit návrhy přicházející s usměrněním informování správným směrem – může se jednat například o takovýto návrh: „*Obě strany se shodují, že normalizační kroky povedou k rozvoji vztahů ČSSR s bratrskými zeměmi socialistického společenství.*”

Vážený soudruhu, hodně zdaru a pevných rozhodnutí během jednání!

Seznam zdrojů:

¹ Jozef Lenárt. *Vláda České republiky* [online]. 2023 [cit. 2023-11-03]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/cle-nove-vlady/historie-minulych-vlad/rejstrik-predsedu-vlad/jozef-lenart-445/#>